

Treenighetsläran

- en själavårdsteologi för 2000-talet -

Löpsedlarna talar sitt tydliga språk. Vi lever i ett kroppsfixerat samhälle. Är detta bara ett dilemma frammanat ur den sekulariserade västvärlden eller är det dessutom ett akut rop på hjälp? ”Se mig!” ”Kom till mig!” ”Berör mig!”

Denna artikel vill förmedla nödroppet. Kroppsfixeringen kan då tolkas som att västvärldens traditionella religion – kristendomen – inte, med goda förebilder, lyckas förmedla att den av Gud skapade är god – att människan av sin skapare är respekterad för den hon är. Kroppsfixeringens nödrop signalerar då även en själslig längtan efter befrielse från denna fixerings tvångströja – en djup andlig längtan efter att få erfara sig ovillkorligen älskad.

Kristendomen innefattar en kyrka grundad i tilliten till en gott skapande Gud som ser oss och som inget hellre vill än att vi ska älska oss själva med allt det som människan är – också kropp – precis lika mycket som vår nästa. Gud är en befriande Gud som kommer till oss och som längtar efter att få befria varenda själ, kyrka och vartenda samhälle ur all världens tvångströjor. Gud är en älskande Gud som berör oss, som är ren och skär kärlek. Denna Gud vill fylla varje levande ande med sin kärlekskraft, sin Ande. Därmed är en kyrkans kallelse given i treenighetens namn: Att verka för att invånarna i vårt samhälle ska få erfara sig gott skapade, befriade och älskade. Frågan är bara hur. Hur nå dithän att människan börjar älska sin skapare – i enlighet med det dubbla kärleksbudet – mer än allt annat? Det är teologins uppgift att besvara den frågan.

Här ska en möjlighet lyftas fram genom att

- a) ge exempel på en relevant gudsbild – med vilken människan av idag kan identifiera sig.
- b) visa på hur denna gudsbild kan integreras i våra liv samt ge argument till varför detta behövs.

Mose och Jesus använder, enligt Bibeln, kontextuella och inklusiva gudsbilder som säger något om omgivningens behov och därmed, enligt kristendomen, något om Guds innersta längtan för människan:

Under en torr, solgassande och oändligt lång ökenvandring leds israeliterna av en Gud i form av ett svalkande och skuggande moln om dagen och i form av en upplysande och värmande eld i den kalla och mörka ökennatten.

När Jesus gråter över Jerusalems döttrar i en sargad och splittrad värld, delar han med sig av en erfarenhet av Gud som en höna som vill samla sina kycklingar under sina vingars beskydd. Detta kunde hjälpa den lyhörde åhöraren att erfara sig såsom del av det gudomligas värld. I både GT och NT används gudsbilder hämtade från naturen – Guds goda skapelse. På samma sätt kan nutida människor få hjälp att integrera bilder av Fader, Son och Ande med hjälp av bilderna jord (skaparen som skapat av jord), vatten (befriarens dopvatten) och vind (Andens kärleksvind):

”Musik får ord att leva
liksom vatten får jord att dansa
- behjälpt av vinden

Jorden slår en rytm

melodin spelas av vattnet
vinden inspirerar en dans
- i den universella harmoni
som älskande delar

Vi tycker om
att låta vår kropp
spela med jorden
- vår själ
sjunga med vattnet
- vår ande
dansa med vinden
i den kosmiska harmoni
som älskande delar

Kropp, själ och ande
i harmoni med
jord, vatten och vind
kropp, själ och ande
synkroniserad med
jord, vatten och vind
tre i en, en i tre
- får livet att dansa

(Sångtext översatt från spanska, mässmusik)

Varför integrera förståelsen av treenigheten i vår erfarenhet? I fornkyrkan tränade sig människor i att först identifiera sig med det goda (exempelvis ökenfäderna – och senare inom ignatiansk spiritualitet) som en metod för att bejaka det gudomliga i sig själva. En grundläggande rörelseriktning inom religionsutövande, däribland inom kristendomen, är att gå från det egna i riktning mot det gemensamma. Uppmaningen till detta kommer, enligt evangeliet, från Jesus själv vid instiftelseordens ”Gör detta till minne av mig” – liksom för att säga ”Gör som jag så får ni del av mig”. Gång efter annan i evangeliet erbjuder han oss att följa honom. Han föregår ständigt med ett gott exempel – exempelvis vid fotatvättning och dop. Han upprättar det brutna och lyfter fram det sunda i människor. Så kan människan komma att erfara ”Jag lever, fast inte längre jag själv. Det är Kristus som lever i mig.” (Gal 2:20) Denna artikels tolkning och bruk av treenighetsläran vill visa på just detta mönster.

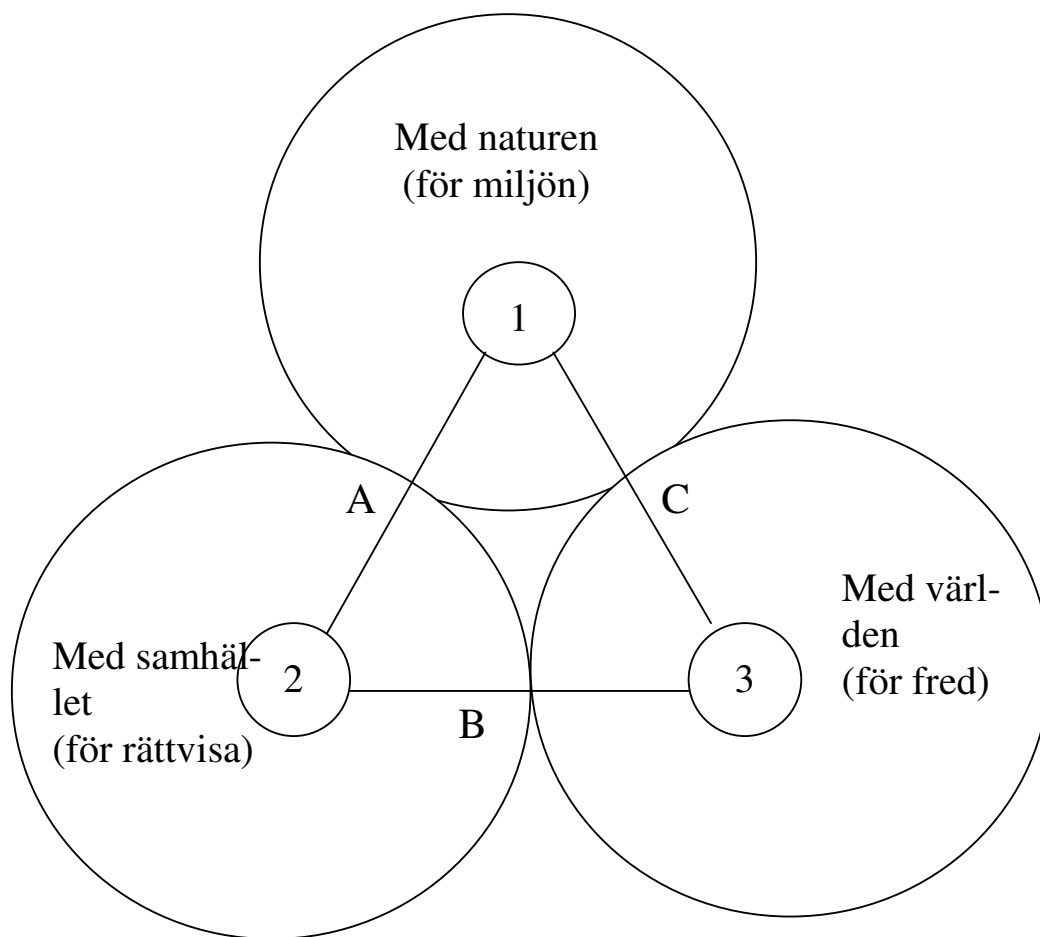
- 1) I skaparens närhet har den egna kroppen sitt ursprung och där finner den det goda som finns i henne själv.
 - 2) Den egna själen har sitt ursprung och finner sin hemvist – hand i hand med befriaren.
 - 3) Den egna anden har sitt ursprung och finner sin fullhet i den älskande andens famn.
- (Se modell nedan.)

I Nilos Asketens verk är den medvetandegörande gången given: Först efter att ha bejakat det goda i skapelsen runtomkring människan kan hon ta till sig det faktiskt goda som finns i henne själv. Därefter lyfts det onda i världen fram. I denna process blir människan alltmer medveten om behovet av att verka för det goda runtomkring henne – blir hon allt mer altruistisk. I öppenheten gentemot den andre kan det mörka och svåra i världen tas på allvar varefter även en medvetenhet om den egna ondskan kan bli synlig.

Därför: Den människa som kunnat se sig själv som skapad god och därför börjat älska sin kropp (den kropp i vilken människor erfar personliga möten med Gud) kan även se nödvändigheten av att ta hand om skapelsens kropp, naturen, och så vilja arbeta för en god miljö.

Engagemanget för omgivningen ger näring till den egna själen med påföljd att även rättvisearbete i medmänniskans tjänst kan bli viktigt. I en kristen kontext kan detta även generera en längtan efter, och en hjälp i, att bli själsfrände med Kristus, vars kärleksbudskap inkluderar att den som lyssnar på honom kommer att få frid; den ande som tangeras i arbete för fred.

En möjlig startpunkt blir då alltså: A) en skapelseteologi grundad i människan såsom skapad god. B) miljökampen kan gynnas, i sin mänskliga mognad, av en medmänsklig kristologi. C) Fredsarbetaren kan vara behjälplig, i sin mänskliga mognad, av en jordnära spiritualitet. (Se modell nedan.) På samma sätt kan den kristna person som bejakat sig som Guds goda avbild komma djupare i sin Gudstillit genom miljöengagemang för att därigenom komma Kristus allt närmare genom arbete för ökad rättvisa varpå den egna andligheten kan mogna med hjälp av fredsarbete. Ökad altruism leder till ökad identifikation med Gud. Så kan människan bli en allt helare del av Kristi kropp.

Miljöförstöring kan betinga fattigdom som i sin tur ofta leder till miljöförstöring. Orättvisa skapar lätt krigssituationer, liksom krig kan skapa både orättvisor och miljöförstöring. Den miljöförstöring som inte är orsakad av fattigdom har oftast orsakats av girighet och kortsiktigt ekonomiskt tänkande.

För att motverka denna destruktivitet behövs ett samarbete mellan miljö-, rättvise- och fredsarbete. De yttre cirkarna i modellen ovan tangerar varandra. Den fasta grunden i tillvaron, enligt kristendomen, är Gud som i treenighetens gestalt i modellen länkar samman människan utifrån de tre delar hon utgör. Treenigheten länkar även samman människans kontext med natur, samhälle och världen i stort.

Liksom i människans kontext skapas obalanser i människan som helhet om inte både kropp, själ och ande får en chans att tillsammans ge liv. Genom ett bejakande av kropp, själ och ande genom miljö, rättvisa och fred kan människan inkarneras och så finna frid. Själ (inre cirklar) kan människan inte fylla treenighetens triangel, men förankrad i det egna varat; i Gud själv, det vill säga i rotat samarbete och rotad gemenskap med sin kontext (yttre cirklar) kan tillvaron bli helare; kropp, själ och ande mötas – treenigheten (triangeln) ta gestalt allt tydligare. I den bästa av världar blir detta en ansats till Gudsriket.

Betlehemsbon Sahar Qumsieh, kristen och doktorand i matematik, är ett exempel på en person som enligt sitt självbiografiska bokmanus *Fred – för en palestinier* till slut i överlämnande och gemenskap erfarit sig som gott skapad, befriad och älskad. Hon har sett sin förstörda miljö, kommit ytterst nära orättvisan och blivit berörd av det våld som är fredens motsats. Sahar Qumsieh menar att mötet med detta goda respektive onda gjort henne starkare – mer orädd. Hon skriver: ”Jag har funnit frid i en värld som inte känner fred.”

Susanne Grimheden

Artikeln är tidigare publicerad i Svensk kyrkotidning 17/2006.